

HLAVNÝ BANSKÝ ÚRAD

Kammerhofská 25, 969 50 Banská Štiavnica

OBÚ SR

Váš list číslo/zo dňa	Naše číslo	Vybavuje	Banská Štiavnica
	č. 42/2019	Ing. Habala	26. 02. 2019

Vec

Používanie vybraných banských strojov, zariadení a prístrojov v podzemí - usmernenie o procese a náležitostiach ich povolenia

Súčasnú právnu úpravu v oblasti vybraných banských strojov, zariadení a prístrojov predstavuje § 8c zákona SNR č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušninách a o štátnej banskej správe v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 51/1988 Zb.“), ktorý podľa § 8c ods. 1 považuje za *vybrané banské stroje, zariadenia a prístroje*, tieto výrobky (ďalej len „VBZ“):

- a) banské bezkoľajové stroje so spaľovacím motorom alebo elektrickým pohonom používané v podzemí,
- b) analyzátory, indikátory a detektory na zisťovanie zložiek banského ovzdušia vrátane ich príslušenstva, určené do podzemia,
- c) dýchacie a oživovacie prístroje pre banskú záchrannú službu vrátane ich príslušenstva,
- d) sebazáchranné prístroje,
- e) hasiace prístroje, stabilné hasiace zariadenia, alebo hasiace systémy iné ako stabilné hasiace zariadenia v strojoch, mechanizmoch, technických zariadeniach, elektrická požiarňa signalizácia, alebo iná signalizácia ohlasujúca požiar, ako elektrická signalizácia v strojoch, mechanizmoch, technických zariadeniach, ak sú určené do podzemia,
- f) osobné svietidlá určené do podzemia,
- g) prístroje a prostriedky zabezpečujúce kontrolu bezporuchového stavu elektrických zariadení v podzemí okrem nadprúdových ochrán.

Novela ustanovenia § 8c zákona č. 51/1988 Zb. vykonaná zákonom č. 58/2014 Z. z. o výbušninách, výbušných predmetoch a munícii a o zmene a doplnení niektorých zákonov zásadným spôsobom zmenila chápanie povoľovacieho procesu VBZ.

K takejto „zásadnej“ zmene ustanovenia o VBZ došlo z dôvodu čo najdôslednejšieho plnenia požiadavky voľného pohybu tovaru v rámci Európskej únie. V dôvodovej správe k zákonu č. 58/2014 Z. z., v ustanovení o VBZ sa uvádza: „*Ak ide o vybrané banské zariadenie a pritom ide o určený výrobok, jeho používaniu nemožno podľa smerníc EÚ o voľnom pohybe tovaru žiadnym spôsobom brániť.*“.

Preto u tých vybraných banských zariadení, ktoré sú podľa **zákona č. 56/2018 Z. z. o**

posudzovaní zhody výrobku, sprístupňovaní určeného výrobku na trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „osobitný predpis“) určenými výrobkami a boli určené na používanie v podzemí, bol povoľovací proces, ako forma ich ďalšieho posudzovania Hlavným banským úradom ako výrobku, vypustený.

Z novej právnej úpravy zákona č. 51/1988 Zb. teda pre VBZ vyplýva:

- I. Pokiaľ ide o VBZ, ktoré je určeným výrobkom podľa osobitného predpisu (t.j. je označené značkou CE a je výrobcom určené na používanie v podzemí), takéto VBZ nepodlieha žiadnemu ďalšiemu povoľovaciemu procesu.
- II. pokiaľ ide o zariadenie, ktoré je určeným výrobkom (je označené značkou CE) a je možné ho zaradiť medzi VBZ, ale nie je výrobcom prioritne určené na používanie v podzemí, môže sa v podzemí používať len na základe povolenia Hlavného banského úradu.
- III. pokiaľ ide o VBZ, ktoré nie je určeným výrobkom podľa osobitného predpisu, môže sa používať len na základe osobitného posúdenia a povolenia Hlavného banského úradu.

Z vyššie uvedeného teda vyplýva, že VBZ, ktoré je výrobkom označeným značkou CE a bolo výrobcom určené na používanie v podzemí, nemožno žiadnym spôsobom brániť v jeho používaní v Slovenskej republike – členskom štáte EÚ. Tu je však potrebné si uvedomiť a vziať do úvahy, že v Slovenskej republike (ďalej len „SR“) možno VBZ používať okrem podmienok uvedených v návode na jeho používanie ešte aj za podmienok, vyplývajúcich z príslušných ustanovení právnych a bezpečnostno – technických predpisov platných v SR a to napríklad:

1. Podľa § 8 ods. 1 zákona č. 51/1988 Zb.: „*Pri banskej činnosti, činnosti vykonávanej banským spôsobom a iných činnostiach upravených týmto zákonom sa môžu používať len technické zariadenia a pomôcky, ktoré zodpovedajú predpisom na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky.*“.
2. Podľa § 6 ods. 1 vyhlášky SBÚ č. 21/1989 Zb. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky pri banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom v podzemí (ďalej len „vyhláška č. 21/1989 Zb.“): „*Zariadenia sa môžu používať na úkony, na ktoré sú určené; na iné úkony len za podmienok určených organizáciou.*“.
3. Podľa § 216 ods. 1 vyhlášky č. 21/1989 Zb.: „*V prevádzke sa môžu používať len elektrické a strojné zariadenia (ďalej len „zariadenia“) a materiály, ktoré svojou konštrukciou, vyhotovením a technickým stavom zodpovedajú predpisom na zaistenie bezpečnosti práce a prevádzky a nezhoršujú pracovné prostredie nad dovoľené hodnoty.*“.
4. Podľa § 221 ods. 3 vyhlášky č. 21/1989 Zb.: „*Mobilný stroj používaný v podzemí, vybavený akumulátorovou batériou, musí mať ľahko prístupný odpojovač batérie.*“.
5. Podľa § 227 ods. 1 vyhlášky č. 21/1989 Zb.: „*Zariadenie sa môže uviesť do prevádzky len v prostredí a za podmienok, pre ktoré je určené a po vykonaní predpísaných prehliadok, skúšok a revízií.*“.
6. Podľa § 231 ods. 1 vyhlášky č. 21/1989 Zb. v prípade elektrických zariadení: „*Elektrické zariadenia musia svojím vyhotovením zodpovedať prostrediu a priestoru, v ktorých sú prevádzkované, a to najmä z hľadiska nebezpečenstva úrazu elektrickým prúdom a výbuchu metánu, uhoľného prachu alebo iných látok tvoriacich so vzduchom výbušnú zmes.*“.

Vyhláška č. 21/1989 Zb. ustanovuje pre uvádzanie zariadení (všeobecne, t. j. aj niektorých „výrobkov“ podľa osobitného predpisu) do prevádzky, požiadavky vyplývajúce z nasledovných ustanovení:

§ 227 Uvedenie zariadenia do prevádzky

(1) Zariadenie sa môže uviesť do prevádzky *len v prostredí a za podmienok, pre ktoré je určené*, a po vykonaní predpísaných prehliadok, skúšok a revízií.

(2) *Pred uvedením zariadenia do prevádzky v podzemí* je organizácia povinná ohlásiť obvodnému banskému úradu použitie nových typov všetkých VBZ a ďalej nové typy:

- a) dobývacieho a raziaceho kombajnu a pluhovacieho zariadenia,
- b) mechanizovanej výstuže,
- c) banského pásového a hrabľového dopravníka,
- d) banskej lokomotívy, *motorového vozidla a motorového vozíka*,
- e) banského vrátku,
- f) *zemného a stavebného stroja*,
- g) *vrtnej súpravy* okrem súpravy na vrtné a geofyzikálne práce,
- h) *nakladacieho stroja okrem banského bezkoľajového stroja*,
- i) banského nevýbušného elektrického zariadenia na plynujúcej a uhoľnej bani.

§ 229 Stroje s naftovými motormi v podzemí

(5) Stroj sa musí vybaviť hasiacim zariadením so stabilným rozvodom a ručnými hasiacimi prístrojmi.

§ 263 Používanie zemných a stavebných strojov v podzemí

V podzemí sa môžu používať *zemné a stavebné stroje*, len ak spĺňajú požiadavky tejto vyhlášky.

§ 274 Motorové vozidlá a motorové vozíky

V podzemí sa môžu používať *motorové vozidlá a motorové vozíky*, len ak spĺňajú požiadavky tejto vyhlášky.

Z osobitného predpisu (zákona č. 56/2018 Z. z.) vyplývajú pre výrobky (všeobecne) nasledovné skutočnosti:

a) **výrobok** - vyrobená, vytážená alebo inak získaná vec bez ohľadu na stupeň jej spracovania alebo po podstatnej úprave, ktorá sa sprístupňuje na trhu alebo je sprístupnená na trhu,

b) **podstatná úprava výrobku** - oprava výrobku alebo zmena výrobku, ktorou je ovplyvnená zhoda výrobku so základnou požiadavkou, ktorá sa na výrobok vzťahuje alebo ktorou dôjde k zmene jeho výkonu, typu alebo jeho účelu určenia,

c) **oprávnený záujem** - život, zdravie, bezpečnosť, majetok osôb, priaznivé životné prostredie alebo iný verejný záujem,

d) **základná požiadavka** - technická požiadavka určeného výrobku ustanovená v *technickom predpise z oblasti posudzovania zhody*,

Pozn.: technickou požiadavkou na výrobok podľa § 2 písm. f) zákona č. 55/2018 Z. z. o poskytovaní informácií o technickom predpise a o prekážkach voľného pohybu tovaru sa rozumie základná požadovaná charakteristika výrobku obsiahnutá v technickom predpise, najmä:

1. úroveň kvality výrobku,
2. úžitková vlastnosť výrobku,
3. bezpečnosť výrobku,
4. rozmer výrobku,
5. názov výrobku, pod ktorým sa sprístupňuje na trhu,

6. značka výrobku,
7. skúšanie a skúšobná metóda výrobku,
8. obal výrobku,
9. označovanie výrobku alebo vybavenie výrobku štítkom,
10. postup posudzovania zhody výrobku,
11. výrobná metóda alebo proces, ktorý má vplyv na charakteristiku výrobku,

e) **technický predpis z oblasti posudzovania zhody** - technický predpis alebo právne záväzný akt Európskej únie, ktorým sa ustanovujú základné požiadavky,

Pozn.: Podľa § 2 písm. i) zákona č. 55/2018 Z. z. sa technickým predpisom rozumie: všeobecne záväzný právny predpis alebo iný dokument vrátane návrhu technického predpisu v každom štádiu jeho prípravy pred jeho prijatím, ktorý obsahuje

1. **technickú požiadavku na výrobok** alebo inú požiadavku, ktorej dodržiavanie je povinné pri sprístupňovaní výrobku na trhu alebo pri používaní výrobku, alebo ktorý zakazuje alebo obmedzuje výrobu, dovoz, predaj alebo používanie výrobku, alebo
2. **pravidlo o službe informačnej spoločnosti**, ktorého dodržiavanie je povinné v prípade predaja alebo poskytovania služby informačnej spoločnosti, zariadenia poskytovateľa služby informačnej spoločnosti alebo používania služby informačnej spoločnosti.

f) **výstupný dokument posudzovania zhody** - certifikát, rozhodnutie, protokol, správa, stanovisko, záznam alebo iný dokument vydaný autorizovanou osobou alebo notifikovanou osobou, ktorý osvedčuje splnenie základných požiadaviek postupom posudzovania zhody podľa technického predpisu z oblasti posudzovania zhody,

g) **uvedenie do prevádzky** - uvedenie určeného výrobku na trh, keď určený výrobok prvýkrát prechádza odplatne alebo bezodplatne z fázy výroby alebo z fázy dovozu do fázy prevádzky po jeho dokončenej inštalácii,

h) **uvedenie do používania** - uvedenie určeného výrobku na trh, keď určený výrobok prvýkrát prechádza odplatne alebo bezodplatne do fázy používania na určený účel koncovým používateľom,

i) **technická dokumentácia** - všetky dokumenty potrebné na posudzovanie zhody určeného výrobku so základnou požiadavkou a s požiadavkou ustanovenou týmto zákonom alebo technickým predpisom z oblasti posudzovania zhody,

j) **sprievodná dokumentácia určeného výrobku** - časť technickej dokumentácie, ktorá je nevyhnutná na uvedenie určeného výrobku na trh, sprístupňovanie určeného výrobku na trhu, uvedenie do prevádzky alebo uvedenie do používania.

k) **určený výrobok** - výrobok, ktorý predstavuje zvýšené riziko ohrozenia oprávneného záujmu, na ktorého zmiernenie alebo odstránenie sú ustanovené základné požiadavky, požiadavky ustanovené týmto zákonom alebo technickým predpisom z oblasti posudzovania zhody.

Pre určený výrobok platí:

- I. Určený výrobok je možné uviesť na trh, sprístupňovať na trhu, uviesť do prevádzky alebo uviesť do používania, ak pri správnej inštalácii, údržbe alebo pri používaní na určený účel zodpovedá základným požiadavkám a požiadavkám ustanoveným týmto zákonom alebo technickým predpisom z oblasti posudzovania zhody.
- II. Ak určený výrobok spĺňa základné požiadavky, nesmie sa brániť jeho uvedeniu na trh, sprístupňovaniu na trhu, uvedeniu do prevádzky alebo jeho uvedeniu do používania.

III. Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR môže na základe žiadosti ministerstva alebo ostatného **ústredného orgánu štátnej správy**, v ktorého pôsobnosti je vydanie technického predpisu z oblasti posudzovania zhody, rozhodnúť o uvedení určeného výrobku na trh bez posudzovania zhody určeného výrobku podľa § 22 len v mimoriadnych situáciách z dôvodu nevyhnutnej ochrany oprávneného záujmu.

Ako vyplýva z osobitného predpisu, výrobca určeného výrobku je okrem iného povinný:

- a) zabezpečiť pred uvedením určeného výrobku na trh, aby bol určený výrobok navrhnutý a vyrobený podľa **základných požiadaviek**,
- b) vypracovať technickú dokumentáciu ustanovenú **technickým predpisom z oblasti posudzovania zhody**,
- c) zabezpečiť posudzovanie zhody podľa § 22 osobitného predpisu a podľa **technického predpisu z oblasti posudzovania zhody**,
- d) vypracovať a vydať vyhlásenie o zhode určeného výrobku, ES vyhlásenie o zhode alebo EÚ vyhlásenie o zhode určeného výrobku (ďalej len "vyhlásenie o zhode") podľa § 23 osobitného predpisu a podľa **technického predpisu z oblasti posudzovania zhody**,
- e) označiť určený výrobok značkou podľa § 24 osobitného predpisu, a ak je určený výrobok označený označením CE, umiestniť na určený výrobok označenie CE podľa § 25 osobitného predpisu, ak tak ustanovuje **technický predpis z oblasti posudzovania zhody**,
- f) uchovávať pre orgán dohľadu vyhlásenie o zhode a technickú dokumentáciu najmenej počas desiatich rokov od uvedenia určeného výrobku na trh a na požiadanie ich sprístupniť orgánu dohľadu, ak technický predpis z oblasti posudzovania zhody neustanovuje inak,
- g) zaviesť postupy na zachovanie zhody sériovej výroby určeného výrobku a zohľadniť zmeny návrhu určeného výrobku, vlastnosti určeného výrobku, harmonizovanej technickej normy¹⁹⁾ alebo zmeny inej technickej špecifikácie, na základe ktorých sa vyhlasuje zhoda určeného výrobku, ak tak ustanovuje technický predpis z oblasti posudzovania zhody,
- h) vykonať alebo zabezpečiť vykonanie skúšky vzorky určeného výrobku na základe odôvodnenej žiadosti orgánu dohľadu, ak je to potrebné, vzhľadom na riziko, ktoré určený výrobok predstavuje pre oprávnený záujem, ak tak ustanovuje technický predpis z oblasti posudzovania zhody,
- i) prešetriť podnet, ktorý sa týka nezhody určeného výrobku s týmto zákonom alebo s technickým predpisom z oblasti posudzovania zhody, viesť evidenciu podnetov, evidenciu určeného výrobku, ktorý nevyhovuje a určeného výrobku, ktorý bol spätne prevzatý,²⁰⁾ ak je to potrebné, vzhľadom na riziko, ktoré určený výrobok predstavuje, informovať o tom distribútora, ak tak ustanovuje technický predpis z oblasti posudzovania zhody,
- j) umiestniť na určený výrobok označenie typu alebo označenie série, označenie šarže alebo iný údaj, ktorý umožní identifikáciu určeného výrobku, alebo ak to rozmer alebo povaha určeného výrobku neumožňujú, uviesť požadované informácie na obale alebo v sprievodnej dokumentácii určeného výrobku, ak tak ustanovuje technický predpis z oblasti posudzovania zhody,
- k) uviesť na určenom výrobku svoje obchodné meno alebo ochrannú známku a v štátnom jazyku sídlo, miesto podnikania alebo adresu, na ktorej je možné ho zastihnúť, ak nie je zhodná so sídlom alebo s miestom podnikania a ak obsahuje slovné prvky v inom ako latinskom písme a iné ako arabské číslovky alebo rímske číslovky; ak to nie je možné, požadované údaje uviesť na obale alebo v sprievodnej dokumentácii určeného výrobku,
- l) priložiť k určenému výrobku návod na použitie a bezpečnostné pokyny v štátnom jazyku,

ktoré sú jednoznačné a zrozumiteľné pre spotrebiteľa alebo pre iného koncového používateľa určeného výrobku, ak technický predpis z oblasti posudzovania zhody neustanovuje inak,

- m) bezodkladne prijať nevyhnutné nápravné opatrenie s cieľom dosiahnuť zhodu určeného výrobku so základnou požiadavkou a požiadavkou ustanovenou týmto zákonom alebo technickým predpisom z oblasti posudzovania zhody, a ak je to potrebné, určený výrobok stiahnuť z trhu²¹⁾ alebo určený výrobok spätne prevziať, ak sa dôvodne domnieva alebo má dôvod sa domnievať, že určený výrobok nie je v zhode so základnou požiadavkou a požiadavkou ustanovenou týmto zákonom alebo technickým predpisom z oblasti posudzovania zhody alebo ak mu orgán dohľadu uložil opatrenie,
- n) bezodkladne informovať orgán dohľadu a orgán dohľadu členského štátu Európskej únie a štátu, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore (ďalej len "členský štát"), v ktorom je určený výrobok sprístupnený na trhu, o tom, že určený výrobok predstavuje riziko, a uviesť podrobnosti najmä o nezhode určeného výrobku so základnou požiadavkou a s požiadavkou ustanovenou týmto zákonom alebo technickým predpisom z oblasti posudzovania zhody a o prijatom nápravnom opatrení podľa písmena m),
- o) bezodkladne poskytnúť na základe odôvodnenej žiadosti orgánu dohľadu informácie a príslušné časti technickej dokumentácie v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe v štátnom jazyku alebo v jazyku, ktorý orgán dohľadu určí, potrebné na preukázanie zhody určeného výrobku a poskytnúť súčinnosť orgánu dohľadu pri každom opatrení prijatom s cieľom odstrániť riziko, ktoré predstavuje určený výrobok, ktorý uviedol na trh,
- p) uchovávať identifikačné údaje o hospodárskom subjekte, ktorému určený výrobok dodal, najmenej počas desiatich rokov odo dňa dodania určeného výrobku, ak technický predpis z oblasti posudzovania zhody neustanovuje inak,
- q) bezodkladne sprístupniť na žiadosť orgánu dohľadu identifikačné údaje o hospodárskom subjekte podľa písmena p),
- r) plniť iné alebo ďalšie povinnosti, ak tak ustanovuje technický predpis z oblasti posudzovania zhody.

Povinnosti uvedené pod písm. a) až r) sa primerane vzťahujú aj na toho, **kto podstatne upravil určený výrobok.**

Z osobitného predpisu vyplýva aj to, že ak ďalšia osoba podľa osobitného predpisu (dovozca alebo distribútor) uvedie určený výrobok na trh alebo sprístupňuje určený výrobok na trhu pod svojím obchodným menom alebo pod svojou ochrannou známkou alebo určený výrobok už sprístupnený na trhu podstatne upraví, vzťahujú sa na neho povinnosti výrobcu uvedené pod písm. a) až r).

Z vyššie uvedeného o. i. vyplýva, že osobitný predpis ustanovil, že každý určený výrobok (všeobecne) bude označený značkou CE.

Ktoré výrobky možno považovať za VBZ – určené výrobky, také, ktoré je možné používať v podzemí bez povolenia Hlavného banského úradu ?

Sú to výrobky uvedené v § 8c ods. 1 zákona SNR č. 51/1988 Zb. pokiaľ majú preukázanú zhodu podľa **technického predpisu z oblasti posudzovania zhody**, t. j. všeobecne záväzného právneho predpisu alebo iného dokumentu vrátane návrhu technického predpisu v každom štádiu jeho prípravy pred jeho prijatím, ktoré obsahujú **technické požiadavky na výrobok** alebo iné požiadavky, ktorých dodržiavanie je povinné pri sprístupňovaní výrobku na

trh alebo pri používaní výrobku, alebo ktoré zakazujú alebo obmedzujú výrobu, dovoz, predaj alebo používanie výrobku, alebo pravidlo o službe informačnej spoločnosti, ktorého dodržiavanie je povinné v prípade predaja alebo poskytovania služby informačnej spoločnosti, zariadenia poskytovateľa služby informačnej spoločnosti alebo používania služby informačnej spoločnosti.

Tu je potrebné vziať do úvahy aj skutočnosť, že medzi takéto predpisy patrí aj vyhláška SBÚ č. 21/1989 Zb. a ostatné súvisiace predpisy upravujúce technické požiadavky a požiadavky platné pre BOZP a BP v podzemí.

Z uvedeného teda vyplýva, že určený výrobok – VBZ bude mať v príslušnom vyhlásení o zhode, na základe ktorého bolo príslušnou osobou toto VBZ označené značkou CE (značkou zhody) uvedené o. i. aj technické predpisy z oblasti posudzovania zhody, resp. ich ustanovenia, vzťahujúce sa na príslušný výrobok, ktoré vyplývajú z predpisov platných v SR.

Ktoré výrobky možno považovať za VBZ, také, ktoré možno používať v podzemí na základe povolenia Hlavného banského úradu ?

Pokiaľ výrobok (zariadenie) predpoklady kladené na „VBZ - určený výrobok“ nespĺňa, je však označený značkou CE, ale z jeho vyhlásenia o zhode, resp. príslušných dokumentov vyplýva, že síce ide o určený výrobok, ale tento nebol prioritne výrobcom určený na použitie v podzemí, resp. sa o jeho možnom použití v podzemí v popise o určení výrobku jeho výrobca síce zmieňuje, ale len okrajovo, bez popisu konkrétneho určenia, resp. výrobok nebol v príslušnom rozsahu pre VBZ posudzovaný za účelom vyhlásenia zhody, je nutné ho považovať za výrobok (zariadenie), ktorý je síce možné zaradiť medzi VBZ, ale jeho používanie v podzemí je možné len na základe povolenia Hlavného banského úradu.

Je však možné a aj pravdepodobné, že môže ísť o výrobok (zariadenie), ktorý nebol výrobcom určený na použitie v podzemí, ktorý však nepatrí do skupiny určených výrobkov podľa osobitného predpisu, nie je teda označený značkou CE, ktorý však je možné zaradiť medzi VBZ. Používanie takéhoto výrobku v podzemí, pokiaľ bude klasifikovaný ako VBZ, je možné len na základe povolenia Hlavného banského úradu.

V oboch týchto prípadoch povoľovania používať VBZ postupuje Hlavný banský úrad podľa ustanovenia § 8c zákona č. 51/1988 Zb. Pokiaľ žiadateľ o povolenie používať VBZ vykoná v rámci povoľovacieho procesu na príslušnom výrobku určené úpravy, opravu výrobku alebo zmenu výrobku, ktorou je ovplyvnená **zhoda výrobku so základnou požiadavkou**, ktorá sa na výrobok vzťahuje alebo ktorou dôjde k zmene jeho výkonu, typu alebo jeho účelu určenia, t. j. vykoná **podstatnú úpravu výrobku**, nepostupuje pri jeho uvádzaní do prevádzky podľa osobitného predpisu, ale sa riadi ustanovením § 8c zákona č. 51/1988 Zb., podľa požiadaviek určených Hlavným banským úradom. Osobitný predpis v tomto prípade platí primerane (ide najmä o povinnosti týkajúce sa dokumentácie o výrobku a rozsahu jeho úpravy, opráv, resp. zmien).

Podrobnosti k VBZ, ktoré sú ustanovené v § 8c ods. 1 zákona č. 51/1988 Zb.:

a) banské bezkoľajové stroje so spaľovacím motorom alebo elektrickým pohonom používané v podzemí:

Ide o banskú bezkoľajovú mechanizáciu. Vzhľadom k tomu, že vyhláška č. 21/1989 Zb. umožňuje prevádzkovať v podzemí aj rôzne zemné a stavebné stroje, motorové vozidlá a

motorové vozíky, ktoré nie sú zaradované medzi VBZ, resp. nie sú klasifikované ako VBZ a ich používanie v podzemí nie je viazané na osobitné povolenie Hlavného banského úradu, je potrebné uviesť, že v prípade VBZ sa jedná o „stroje“, ktoré sú v prevádzke zaradované do technologických procesov razenia banských diel, resp. dobývania ložísk, resp. vykonávajú takú činnosť v podzemí, často aj v nedostatočne chránených úsekoch podzemných banských diel, pri ktorej hrozí pracovníkom obsluhujúcim VBZ zvýšené nebezpečenstvo úrazu, ktoré je z pohľadu BOZP a BP výrazne väčšie, s akým uvažujú všeobecné predpisy upravujúce BOZP a BP na povrchu.

Preto stroje, ktoré budú zaradené, resp. klasifikované ako VBZ musia byť špeciálne skonštruované, resp. vybavené zodpovedajúcimi ochrannými a zaistovacími zariadeniami a bezpečnostnými systémami podľa toho, v akom podzemnom priestore plynúcich, resp. neplynúcich, uhoľných resp. neuhľných baní budú používané.

Medzi VBZ podľa tejto skupiny možno zaradiť napríklad: vrtné vozy s vlastným pohonom, prepravníkové nakladače, raziace stroje, univerzálne manipulátory vybavené výložníkovými frézami alebo impaktormi, rýpadlá (tunelbágre), tunelovacie stroje, dumpre, resp. automobily vyvážajúce rúbaninu z bezprostrednej blízkosti čelby, atď.

Pozn.: Napr. v konkrétnom prípade výrobku: stroja (VBZ) určeného do podzemia, do prostredia s nebezpečenstvom výbuchu – pôjde takmer výlučne o „určený výrobok“ podľa osobitného predpisu, konkrétne podľa *technického predpisu z oblasti posudzovania zhody*, t. j. podľa NV SR č. 149/2016 Z.z. o zariadeniach a ochranných systémoch určených na použitie v prostredí s nebezpečenstvom výbuchu (ďalej len NV č. 149/2016 Z.z.).

b) analyzátory, indikátory a detektory na zisťovanie zložiek banského ovzdušia vrátane ich príslušenstva, určené do podzemia:

Ide o elektrické zariadenia. Vzhľadom k tomu, že prichádzajú do styku s banským ovzduším a prevažne sú určené na zisťovanie koncentrácie výbušných plynov (metánu), takmer výlučne pôjde o „určený výrobok“ podľa osobitného predpisu (podľa požiadaviek technického predpisu: NV SR č. 149/2016 Z.z.).

c) dýchacie a oživovacie prístroje pre banskú záchrannú službu vrátane ich príslušenstva:

Ide o špeciálne zariadenie. Nemusí sa jednať o určený výrobok podľa osobitného predpisu. Môže však obsahovať dielčie súčasti, ktoré sú určenými výrobkami (napr. Tlaková nádoba, tlakomer, tlakový alebo poistný ventil a pod.).

d) sebazáchranné prístroje:

Ide o špeciálne zariadenie. Nemusí sa jednať o určený výrobok podľa osobitného predpisu. Môže však obsahovať dielčie súčasti, ktoré sú určenými výrobkami (napr. Tlaková nádoba, absorbér, tlakomer, tlakový alebo poistný ventil a pod.).

e) hasiace prístroje, stabilné hasiace zariadenia, alebo hasiace systémy iné ako stabilné hasiace zariadenia v strojoch, mechanizmoch, technických zariadeniach, elektrická požiarna signalizácia, alebo iná signalizácia ohlasujúca požiar, ako elektrická signalizácia v strojoch, mechanizmoch, technických zariadeniach, ak sú určené do podzemia:

Ide o špeciálne zariadenia. Prevažne ide o určený výrobok, ktorý však nebol výrobcom prioritne určený do podzemia.

V podzemí nie je možné používať napr. halonové hasiace prístroje, v niektorých atmosférach ani prístroje využívajúce pyropatróny ako zdroj tlaku pre výmet hasiacej látky a pod. Problematické je aj použitie vodných a penových hasiacich zariadení (sú nevhodné pre hasenie elektrických zariadení). Dôležitý je aj pohľad na koróziu odolnosť telesa hasiaceho

prístroja, resp. celého hasiaceho systému a tým vlastne aj jeho „akcieschopnosť“ v podzemí, najmä v priestoroch s vysokou koróznou agresivitou. Tak isto dôležitý je aj druh použitého hasiva, ktoré sa môže pri styku s ohňom, resp. horúcimi povrchmi rozkladať, alebo uvoľňovať toxické látky. Preto je potrebný posudok hygienika a pod., aby nedošlo ku škodám na zdraví pracovníkov, ktorí môžu byť takýmito látkami vplyvom vetrania v bani zasiahnutí. Preto je potrebné povolenie od HBÚ.

f) osobné svietidlá určené do podzemia,

Ide o špeciálne zariadenie. Je to určený výrobok. Medzi technické predpisy upravujúce podmienky jeho používania patrí aj vyhláška č. 21/1989 Zb. (§ 246) a vyhláška MZ SR č. 541/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na osvetlenie pri práci, podľa ktorej sú najnižšie prípustné hodnoty celkovej udržiavanej osvetlenosti z umelého osvetlenia pre dlhodobý pobyt zamestnanca počas dňa: a) $E_m = 500 \text{ lx}$ (ak sú preukázateľne zabezpečené náhradné opatrenia) alebo b) $E_m = 1\,500 \text{ lx}$ (ak nie sú preukázateľne zabezpečené náhradné opatrenia).

Spravidla je potrebné povolenie HBÚ.

Pozn.: Objavujú sa aj osobné svietidlá (väčšinou tzv. „čelovky“), ktoré majú označenie „CE“, t. j. sú napr. určenými výrobkami, ktoré majú dokonca krytie, ktoré vyhovuje určitým predpokladom na použitie v prostredí s nebezpečenstvom výbuchu (!), ktoré však nie sú určené do podzemia! Nemajú preukázateľnú predpísanú svietivosť, nespĺňajú príslušné ustanovenia vyhlášky č. 21/1989 Zb., ľahko sa môžu stratiť – oddeliť od ostatného výstroja pracovníka a pod. Tieto typy svietidiel (čelovky) spravidla nie sú priechodné povoleniu na používanie v podzemí od Hlavného banského úradu!

g) prístroje a prostriedky zabezpečujúce kontrolu bezporuchového stavu elektrických zariadení v podzemí okrem nadprúdových ochrán.

Ide o elektrické zariadenie. Pôjde spravidla o určený výrobok, ktorý však nebol výrobcom prioritne určený do podzemia, resp. bol určený na vstavanie (zabudovanie) do iného elektrického zariadenia. Pokiaľ sa tak stane, takýto výrobok sa stáva súčasťou iného zariadenia, ktoré bude posudzované ako celok a osobitné posudzovanie takéhoto prístroja samostatne, sa nevykonáva.

Hlavný banský úrad
Kammerhofská 25
969 01 BANSKÁ ŠTIAVNICA
-1-

JUDr. Ing. Peter Kúkelčík
predseda úradu

Pozn.:

Toto usmernenie je pracovnou pomôckou - interným dokumentom Hlavného banského úradu a obvodných banských úradov SR.